

Oikaisuvaatimus kunnanhallituksen päätökseen 4.9.2023 § 186 Kausalan Lämpö Oy:n osakkeiden myynti Adven Oy:lle

Kunnanhallitus 02.10.2023 § 207
73/02.05.00/2022

Valmistelija

Kunnanjohtaja: Jarkko Salonen, puh. 040 726 2990, jarkko.salonen@iitti.fi

Arto Vahvelainen on jättänyt litin kuntaan oikaisuvaatimuksen kunnanhallituksen päätöksestä 4.9.2023 § 186, Kausalan [Kauko]lämpö Oy:n osakkeiden myynti Adven Oy:lle.

Oikaisuvaatimuksessa on esitetty, ettei Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen 1206/2023 9.6.2023 jälkeen suoritettu asian uudelleen käsittely ole riittävä asiassa todetun esteellisyyden poistamiseksi, ja hänen mielestään tarjousmenettely olisi tullut käynnistää uudelleen.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen ja määräajan noudattaminen

Kuntalain (410/2015) 137 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt oikaisuvaatimuksen litin kunnan jäsenen ominaisuudessa. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole osoittanut selvitystä, että hän olisi asiassa asianosainen.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kuntalain 140 §:n mukaan Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Päätöstä koskeva pöytäkirja on oikaisuvaatimusohjeineen julkaistu yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.iitti.fi 7.9.2023.

Oikaisuvaatimus on päivätty ja toimitettu 22.9.2023 kunnan kirjaamoon, joten oikaisuvaatimus on tehty säädetyssä ajassa.

Asian aiempi käsittely ja hallinto-oikeuden ratkaisullaan 1206/2023 kumoamat päätökset

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 9.6.2023 antamallaan ratkaisulla 1206/2023 kumonnut litin kunnanhallituksen osakekauppaa koskevan päätöksen 3.10.2022 § 169 ja siitä tehtyä oikaisuvaatimusta koskevan hylkäävän päätöksen 7.11.2022 § 192.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on ratkaisunsa perusteluissa todennut, että periaatepäätöstä koskevan esityksen käsittelyssä kunnanhallituksessa on näillä perusteilla ollut kysymys osakkeiden myyntiä koskevan asian valmistelusta. Kun Mertakorpi ja Kankkunen ovat osallistuneet esteellisiin tuohon asian käsittelyyn, osakkeiden myyntiä koskeva päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Kausalan Kaukolämpö Oy:n osakekaupan uudelleen käsittely

litin kunnanhallitus merkitsi edellä mainitun hallinto-oikeuden ratkaisun tiedoksi 19.6.2023 ja päätti samalla, ettei se hae jatkovalituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja että osakekauppa Adven Oy:n kanssa jakautuneen Kausalan Kaukolämpö Oy:n osakkeista valmistellaan uudelleen käsiteltäväksi aiemman ostotarjouksen ja kauppakirjan perusteella.

Asian uudelleenvalmistelussa lähtökohdaksi otettiin, että sekä periaatepäätös että varsinaista osakekauppaa koskeva päätös käsitellään uudelleen niitä periaatepäätöksen kautta rasittavan esteellisyyden poistamiseksi. Esteellisyyden katsottiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksessä menettelyvirheenä rasittavan erityisesti periaatepäätöstä ja sen kautta varsinaista osakekauppaa, koska mainitut esteelliset henkilöt olivat läsnä kunnanhallituksen kokouksessa 6.6.2022 tehtäessä kunnanvaltuustolle esitys periaatepäätökseksi.

Asiavirheen korjaantuminen käsiteltäessä asia uudelleen

litin kunnanhallitus on hyväksynyt Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ratkaisun, että osakekauppaa koskevan asian kohdalla virhe on tapahtunut kunnanhallituksen kokouksessa. Kyseessä on esteellisyydestä johtuva menettelyvirhe, joka Hallintolain 50 § (11.6.2010/581) perusteella kuuluu asiavirheisiin.

Hallintolain 52.2 §:n mukaan asiavirheen korjaaminen edellyttää, että asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös. Hallinto-oikeuden kumottua valituksen takia aiemman osakekauppaa koskevan päätöksen, on päätöksen ja sitä edeltävän periaatepäätöksen uudelleen käsitteleminen ainoa mahdollinen tapa edetä asiassa.

Esteellisyyden rajoittuessa periaatepäätöksen käsittelyyn 6.6.2022 kunnanhallituksessa ja huomioiden sen, etteivät periaatepäätöksen kokouksikäsitteilyn lisäksi esteelliset henkilöt ole osallistuneet millään tavoin ennen periaatepäätöstä tehtyjen tarjouspyyntöjen ja saatujen indikaatiivisten tarjousten sekä periaatepäätöksen jälkeen Due Diligence prosessin, yksityiskohtaisten kauppakirja luonnosten ja niihin sisältyvien ehtojen sekä lopullisen kauppahinnan valmisteluun. Nämä prosessit on hoidettu kokonaisuutenaan viranhaltijatyönä, jota on avustanut KPMG Oy mm. asiantuntijaselvitysten, tarjouspyyntöjen, tarjouksia koskevan vertailun ja kauppakirjan luonnosten osalta. Näiden osalta ei myöskään ole annettu ohjeita valmistelulle.

Esteelliseksi mainitut henkilöt eivät myöskään olleet läsnä käsiteltäessä varsinaista kauppakirjaa 7.11.2022 § 192 (Antti Kankkunen poistui esteellisenä asian käsittelyn ajaksi ja Siiri Mertakorpi oli poissa koko kokouksesta ja hänen tilallaan oli varajäsen Riitta Tuomala). Kokouksikäsitteilyä johtuvan esteellisyyden korjaamiseksi riittävä menettely on tarvittavan kokouksikäsitteilyn toistaminen uudelleen virheettömästi.

Kunnanvaltuusto on 29.8.2023 § 29 hyväksynyt uudistetulla periaatepäätöksellä Kausalan Kaukolämpö Oy:n (Kausalan Lämpö Oy:stä jakautuneen yhtiön) osakkeiden myynnin ensisijaisesti Adven Oy:lle korkeimman indikaatiivisen tarjouksen perusteella, siten, että hallintosäännön 13 §:n mukaisin toimivaltuuksin kunnanhallitus valmistelee ja päättää kaupan irtaimen omaisuuden kauppana. Periaatepäätöksen osalta sitä rasittavan menettelyvirheen on katsottava näin korjautuneen.

Kunnanhallituksen tehdessä valtuustolle uuden esityksen periaatepäätökseksi (21.8.2023 § 182) poistui Antti Kankkunen kokouksesta esteellisenä (yhteisöjäävi) ja Siiri Mertakorven osalta esteellisyys oli päättynyt tammikuussa 2023.

Mainittavana asiana tuodaan esille myös, että tätä kauppaa koskeva tavoite on kirjattu litin kunnan vuoden 2023 talousarvioon sisältyviin konserniyhtiöitä koskeviin strategiaan tavoitteisiin seuraavasti "Kausalan Kaukolämpö Oy:n kauppa Adven Oy:lle on toimeenpantu ja yhtiö on poistunut kunnan omistuksesta vuoden 2023 aikana". Kunnanvaltuuston lainvoimaisella päätöksellä (13.12.2022 § 36) on siis jo linjattu tavoitetila osakeomistuksen suhteen, johon nojautuen kunnanhallitus olisi jo voinut päättää osakekaupasta ilman erillistä periaatepäätöstä. Esteellisyyden tapahduttua aiemman periaatepäätöksen käsittelyssä on kuitenkin periaatepäätös haluttu myös uudistaa varmistukseksi virheen poistamiseksi sikäli, että sillä voi olla talousarviovaihteen lisäksi edelleen vaikutusta asiaan.

Kunnanhallitus on nyt oikaisuvaatimuksen kohteena olevalla päätöksellä 4.9.2023 § 186 päättänyt myydä Kausalan Kaukolämpö Oy:n osakkeet Adven Oy:lle. Kyseistä päätöstä tehtäessä poistui Antti Kankkunen kokouksesta esteellisenä (yhteisöjäävi) ja Siiri Mertakorven osalta esteellisyys oli päättynyt tammikuussa 2023.

Edellä läpikäyty selostus huomioiden esteelliset henkilöt eivät ole osallistuneet millään tavoin vuonna 2022 tehtyjen tarjouspyyntöjen ja saatujen indikaatiivisten tarjousten sekä uudistetun periaatepäätöksen jälkeen toteutetun kaupan ehtoja ja kauppakirjan määräyksien tarkistamista koskevaan prosessiin, joka on hoidettu kokonaisuudessaan viranhaltijatyönä. Niin ikään uudet neuvottelut vuonna 2023 on uuden myyntipäätöksen ja kauppakirjaehtojen ajantasaistamiseen liittyvän valmistelun osalta tehty viranhaltijatyönä.

Erikseen mainittavaa esteellisyyksistä asian uudelleen käsittelyyn liittyen

Pekka Mertakorpi ei ole ollut enää 4.1.2023 jättämänsä eroilmoituksen ja 16.1.2023 tehdyn osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n mukaisen yhtiön ainoan osakkeenomistajan tekemän kirjallisen päätöksen jälkeen Kausalan Kaukolämpö Oy:n (jakautumisessa muodostunut yhtiö) hallituksessa. Esteellisyysperustetta Siiri Mertakorven osalta ei näin enää ole ollut 16.1.2023 jälkeen tehdyn päätöksenteon osalta.

Siiri Mertakorpi on kuitenkin katsonut olevansa esteellinen ja poistunut asian käsittelyn ajaksi kunnanhallituksen kokouksesta 19.6.2023 § 142 (Kunnanhallitus merkitsi Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen tiedokseen ja päätti asian uudelleenvalmistelusta), koska mainittu Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös koski hänen henkilökohtaisen esteellisyytensä käsittelyä. Muilta osin Siiri Mertakorpi ei ole ollut esteellinen osallistumaan asian uudelleen käsittelyyn kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa, koska Kuntalain 97 §:n 1 momentin mukaista tai Hallintolain 27-30 § mukaisia esteellisyysperusteita ei ole ollut enää lähipiiriin kuuluvan Pekka Mertakorven hallitusjäsenyyden päättymisen jälkeen.

Kausalan Kaukolämpö Oy:n osakkeiden kauppaa koskevalla päätöksenteolla ei ole sellaisia takautuvasti entisiin ja tehtävänsä

päätäneisiin hallituksenjäseniin kohdistuvia vaikutuksia, joilla voitaisiin katsoa olevan erityistä hyötyä tai vahinkoa heidän osaltaan.

Antti Kankkunen on edelleen jakautumisen kautta muodostuneen Kausalan Kaukolämpö Oy:n hallituksen varajäsen. Hän on ilmoittanut esteellisyydestään (yhteisöjäävi) asianmukaisesti sekä poistunut kunnanhallituksen kokouksista asian käsittelyn ajaksi 19.6.2023 § 142, 21.8.2023 § 182, ja 4.9.2023 § 186 sekä kunnanvaltuuston kokouksesta 29.8.2023 § 29. Antti Kankkunen ei ole näin osallistunut missään vaiheessa asian uudelleen käsittelyyn kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa.

Vaatus tarjousmenettelyn käynnistämisestä uudelleen

Oikaisuvaatimuksessa sen tekijä on esittänyt myös esteellisyysväitteiden lisäksi, että tarjousmenettely olisi hänen mielestään pitänyt käynnistää uudelleen. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä tarkoituksenmukaisuus- että laillisuusperusteella. Tarkoituksenmukaisuuskysymyksestä ei kuitenkaan voi tehdä kunnallisvalitusta. Iitin kunnanhallitus on ottanut kantaa tarkoituksenmukaisuusnäkökohtiin osakekauppaa koskevan päätöksen esittelytekstissä seuraavasti:

Ottaen huomioon aiemmin päätetyn kaupan toteuttamisen siirtymisen valituksen ja uudelleen käsittelyn vuoksi ja kaukolämpötoiminnan katkeamattoman toiminnan turvaamiseksi väliaikana tehdyt järjestelyt, ei tarjousten pyytämistä uudelleen ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi vaihtoehdoksi. Myyjän näkökulmasta jo olemassa olevia tarjouksia voidaan pitää valideina sekä suhdannetilanne huomioiden myös edelleen myyjän edun mukaisina.

Kunnanvaltuuston periaatepäätöstä koskevassa esittelytekstissä asiaa on avattu myös toiminnalliselta kannalta seuraavasti:

Kausalan Lämpö Oy:n osittaisjakautuminen ja osakekaupan toteutumisen arvioitiin alkujaan olevan noin 6-7 kuukautta kestävä prosessi, jonka ajaksi tehtiin Kausalan Lämpö Oy:n ja Advenin välillä tilapäinen operointisopimus turvaamaan kaukolämmön keskeytyksetön tuotanto muutostilanteessa. Sopimus on jakautumisen jälkeen siirtynyt Kausalan Kaukolämpö Oy:lle. Myös yhtiön palveluksessa olleista henkilöistä suurin osa on siirtynyt Adven Oy:n palvelukseen ja paikallinen osaaminen on näin säilynyt. Operointisopimuksen puitteissa Adven Oy on tarjonnut Kausalan Kaukolämpö Oy:lle toimitusjohtajapalvelut sekä vastannut kaukolämpötoiminnan operoinnista, sopimusta on jatkettu valituksen ja siitä seuranneiden jatkotoimien ajaksi. Iitin kunta omistajana on nimennyt yhtiön hallituksen.

Operointisopimuksen aikana on yhteistyöstä Adven Oy:n kanssa saatu arvokasta kokemusta sekä useita positiivisia vaikutuksia kaukolämmön tuotantoon Iitissä. Teknisen osaamisen laajentumisen ja Adven Oy:ltä henkilöstölle saadun tuen kautta on öljyn kulutusta saatu leikattua yli 30 % aiempaan tasoon verrattuna. Samalla hakelaitoksen tehoa on pystytty kasvattamaan siten, että aiemman noin 5 pakkasasteen sijasta on lämpö pystytty tuottamaan pelkästään hakekattilalla noin 17-18 pakkasasteeseen asti. Näiden toimenpiteiden kautta on pystytty vaikuttamaan alentavasti paineeseen korottaa kaukolämmön hintaa.

Adven Oy:n yhteistyöllä on ollut myös olennainen vaikutus Kausalan kaukolämpö Oy:lle hankittavan polttoaineen hintaan osana isompaa

hankintayksikköä. Myös paikallisia hankintakanavia on avattu iittiläisten hakeyrittäjien kanssa ja muutoinkin käytettävä hake toimitetaan Encoren kautta lähialueilta, mikä on huomattava ero aiempiin käytäntöihin. Advenin ja kunnan yhteistyönä on avattu useampia keskusteluja eri yritysten kanssa kunnan elinvoimaisuutta tukevista hankkeista ja mahdollisuuksista laajentaa, kehittää sekä monipuolistaa kaukolämmön tuotantoa Kausalan alueella.

Osana kehitystyötä on myös havainnoitu ympäristö- ja käyttöturvallisuuteen liittyviä seikkoja, joiden vuoksi on ryhdytty korjaaviin toimenpiteisiin mm. tankkausalueiden, valuma-aldaiden sekä muun tekniikan osalta.

Jo tilapäisen operointisopimuksen aikana on saatu selkeää kokemusta siitä, että yhteistyö toteuttaa tarkoitustaan aiotulla tavalla ja ennakoidut, toiminnalliset hyödyt on mahdollista saavuttaa myymällä kaukolämpöliiketoiminta. Laajempaa kehittämistä, olennaisia investointeja sekä paikallisten yritysten kanssa syvemmälle vietävää yhteistyötä ei kuitenkaan ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista toteuttaa pelkästään yhteistyö tai operointisopimusten pohjalta ilman omistusjärjestelyjä.

Edellä mainittu tilanne esittelyteksteihin kirjatusti ja asian uudelleen käsittelyn takia pitkittynyt tilanne huomioiden uuden tarjouskilpailun järjestämisen ei voi katsoa olevan millään muotoa myyjän eli litin kunnan edun mukaista. Kilpailutilanne ei olisi todennäköisesti enää aito ja vallitseva suhdannetilanne ja rahoituksen korkotasoa huomioiden lopputuloksen voidaan perustellusti ennakoida olevan aiempaa tarjousta heikompi ja lisäksi uudesta tarjouskilpailusta syntyy olennaisia kustannuksia kaikille osapuolille.

Mahdollisten laillisuusnäkökulmien osalta alkuperäinen tarjouskilpailu on ollut avoin ja sitä kautta kauppaa valmisteltaessa on otettu myös huomioon kilpailulainsäädäntö, EU:n valtiontukea koskevat säännökset ja varmistettu, että osakkeiden kauppahinta on markkinahintainen. Kunnan omaisuutta koskeva myyntiprosessi on kunnanhallituksen päätösvallassa, eikä ns. valtiontukisäännöksiä lisäksi menettelymuotoja ole määritelty lainsäädännössä. Kunnanhallitus on toiminut tältä osin harkintavaltansa puitteissa.

Päätävän toimielimen kokonaisharkintaan kuuluu viime kädessä sen arvioiminen, onko valmistelu ollut riittävää ja onko sille toimitettu asian ratkaisemiseksi tarpeellinen aineisto ja mitkä selvitykset ovat pitkittyvän prosessin osalta ajantasaisia. Kunnanhallitus on harkinnut asiaa päätöstä tehdessään ja hyväksynyt esittelytekstiin kirjatun arvion markkinatilanteesta. Samaten kunnanvaltuusto on periaatepäätöksen hyväksyessään katsonut valmistelun ja sille tuotettujen tietojen olevan riittävät periaatepäätöksen tekemiseen.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on myös esittänyt vaatimuksen kohtuullisten oikaisuvaatimuksesta koituvien kulujen korvaamisesta. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole todentanut mitään kustannuksia tai esittänyt tarkempaa vaatimusta. Kustannusten korvaamiselle ei näin ole edellytyksiä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen todeten, ettei esittelytekstissä selostetuilla perusteluilla osakekauppaa koskevan asian

Ptk tark.

uudelleen käsittelyssä ole tapahtunut esteellisyydevirhettä ja päätös on näin syntynyt laillisessa järjestyksessä. Muutoin tarkoituksenmukaisuuskysymyksissä kunnanhallitus ei ole käyttänyt harkintavaltaansa väärin eikä kunnanhallitus ole ylittänyt toimivaltaansa. Kulujen korvaamiselle ei ole edellytyksiä niitä koskevan selvityksen puuttuessa, joten korvausvaade hylätään.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin, että Antti Kankkunen ja Siiri Mertakorpi poistuivat kokouksesta esteellisinä tämän asian käsittelyn ajaksi.